

ANNUENTIE S. S. TRIADE

THESES

DE

MANDATO

Indultu & Auctoritate Magnifici atqve Nobilissimi
Jctorum Ordinis in Celeberrima Lipsiensi
Academia

PRÆSIDE

VIRO

Nobilissimo atqve Consultissimo

DN. PAULO FRANCISCO ROMANO
J. U. D.

Patrono ac Præceptore suo atatem devenerando

ad D. 28. Septembr.

ANNO M. DC. LXVI.

H. L. Q. C.

P. P.

AUTOR RESPONDENS

ADAMUS Schweizer
LIPSIENS.

LIPSIÆ

Excudebat TIMOTHEUS RITZSCHUS.

V I R O

*Magnifico, Nobilissimo, Excellentissimo atque
Consultissimo*

D O M I N O

CHRISTOPHORO PINCKERO,
Jurium Consulto famigera-
tissimo, Sereniss. ac Potentiss. Saxoniae Electoris
in supremo Appellationum Judicio Consiliario emi-
nentissimo, Scabinatus, qui Lipsiae est, Assessori
gravissimo atque Urbis patriae Consuli
meritissimo,

Patrono, Promotori ac Mæcenati suo Opt. Maximo

Primitias hasce suas in Jurisprudentia

*Debitâ submissione in sui commendationem offers,
ac sacræ esse jubet*

fale litans qui thure non potest

Tanti Viri

humillimus Cultor atque devotus servitor

ADAMUS Schweizer. Lipsiens.

Feliciter!

THESIS I.

MANDATUM ab Imperatore nostro Justiniano expresse inter Contractus refertur, in *cit. f. de Oblig. ex Consens. id quod etiam colligitur ex l. 32. ff. b. t. l. 2. de O. & A. l. 23. ff. de Reg. Jur.* Merito itaque rejiciuntur eorum opiniones, qui Genus Mandati ponunt Officium, de quibus Mozz. in *Tract. de Contract. cit. de Mandat. in pr. n. 6. 7. & seqq.*

II.

Est autem Contractus Nominatus, juxta receptissima Juris Gentium & Civilis principia. Male itaque dissentit Stephan. de S. Gregor. de *pracip. Jur. & justit. partib. l. 2. c. 83. n. 4.* qui Mandatum reducendum esse ad Contractus Innominatos statuit. Nullus enim Contractus innominatus solo Consensu perficitur, sicut Mandatum, sed requirit ipsius rei interventionem *l. 7. §. 2. ff. de pact. l. 5. pr. §. 1. & seqq. ff. de prescr. verb.* Deinde Mandatum etiam in Jure certum nomen ac formam habere constat *ex d. t. f. de Oblig. ex Cons. & arg. l. 7. pr. & §. 1. ff. de Pact. §. 3. l. de Jure N. G. & C. l. 1. §. 2. ff. de rer. permut.* Neque magis toleranda est Giphanii sententia, quum Mandatum sicut & reliquos Contractus consensuales nudum pactum esse dicit; de quo legitur apud Dn. Ungepaur. *Exerc. XII. qu. 1. Nego in f.* qui etiam sufficienter respondet.

III.

Rectè Mandatum dicitur Contractus Consensualis

A 2

lis

is, cum præter consentum tanquam Causam Efficien-
tem ad sui perfectionem & substantiam nihil quicquam
desideret, *l. 1. pr. ff. mandat. pr. Inst. de Obl. ex Cons. l. 2. ff. de
O. & A.* Ad cuius consensus declarationem non refert
quibus verbis quis utatur *l. 1. §. 2. l. 59. §. 5. ff. h. r.* modo
talia sint, ut Voluntatem Mandantis exprimant, & ex
iis appareat, ipsum mandare alicui negotium gerendum
voluisse.

IV.

Exprimitur Mandatum vel Consensu Expresso,
tam inter præsentem, quam inter absentes per Nuncium
aut Epistolam *d. r. Inst. de Obl. ex Cons. l. 2. ff. de Pact. l. 4. ff.
pro soc. l. 1. §. 1. ff. h. r.* & ibi Gloss. vel Tacito, qui colligi-
tur ex præsentia & taciturnitate Domini patientis res suas
ab alio administrari, *l. 6. §. 2. l. 18. ff. h. r. l. 6. C. eod. l. 60. ff.
de R. J.* Vid. Dn. Struv. *Synt. Jur. Civ. Exercit. XXII. th. 2.*
Hilliger in Donell. *Enucleat. l. 13. c. 10. lit. D.* Ant. Perez.
pralect. in Cod. h. r. n. 2. Ludwell. *Disp. XIV. ad Inst. th. 3. lit. b.*
Mozz. *Tract. de Contr. cap. de Divis. Mand. n. 70.*

V.

Ne autem Mandatum, quum tacite contrahitur, in
quasi Contractum degeneret, nonnulli gradus taciti Con-
sensus fingunt, unumque quasi contractibus attribuunt,
alterum verò à veris Contractibus non alienum esse con-
tendunt, de quibus legatur Wisenbach. *D. 17. ad ff. th. 2.*
sed tali distinctione non opus est. Neque enim verum
est, quasi Contractus ex tacito Consensu constare, sed ex
præsumtò. Aliud autem est quasi Contractus, aliud Ta-
citus. Ille opponitur Vero, hic Expresso,

VI.

Diximus Mandatum etiam fieri per Epistolam, non
verò Commendatoriam. Nullam enim Mandati vim ha-
bet.

bet verbum Commendo. l. 12. §. 12. ff. h. l. ult. C. quod cum
eo, qui in al. &c. & is, qui simpliciter amicum commendat,
non obligatur, licet quid in eum propter commendatio-
nem istam collatum fuerit, Vinn. Comment. ad Inst. h. tit. in
pr. Nemo enim per nudam verborum Commendationem
se obligare sive adstringere dicitur. l. 43. pr. ff. de Contract.
Emt. l. 37. ff. de dol. mal. l. 19. ff. de Edil. Ed. Wesenb. h. n. 6.
in paratitl. Magnif. Dn. Carpz. Dicit. P. II. d. 126. n. 3. & seqq.

VII.

Neque ad Mandati obligationem contrahendam
sufficiens æstimatur Adhortatio. §. 6. l. h. t. neque Con-
siliium l. 2. §. f. ff. eod. de quo infra. An verò & quatenus
Literæ Credentiæ in alterius favorem scriptæ, scriben-
tem obligent, vide apud Schneid. ad Inst. pr. h. t. n. 6. & seqq.
aliosq. plures.

VIII.

Cùm verò Mandatum solò Consensu consistat,
non immeritò quæritur, an utriusq.ue Contrahentium
Consensus necessariò requiratur? Et affirmativam am-
plector, arg. l. 6. §. 1. ff. h. Wesenb. Paratitl. h. n. 4. Manda-
tum enim unò rogante, atq.ve alterò recipiente perficitur.
Vinn. Comm. ad Inst. h. t. pr. & consequenter consistit in
rogatione & receptione add. Hilliger. in Donell. Enucl.
libr. XIII. c. 10. lit. A. quarum alterâ deficiente, supervaca-
neum erit Mandatum.

IX.

Facti illiciti vel rei turpis Mandatum nullam parit
obligationem inter Mandantem & Mandatorium, arg. §.
7. l. h. t. l. 6. §. 3. l. 22. §. 6. l. 12. §. 11. ff. eod. adeò, ut tale Man-
datum ne juramentò quidem robur accipiat, c. non est obli-
gatorium de Reg. Jur. in 610. quia ad impossibilia nemo obli-
gatur. Turpes verò vel illicitæ res sunt impossibiles, non

A 3

qui

quidem natura, ita iure & Legibus l. 15. ff. de conat. injur.
Nihilominus & Mandans & Mandatarius tenetur ei, in
cujus præjudicium Mandatum tale tendit. Magnif. Dn.
Carpzov. *Pract. Crim. P. 1. q. 4. n. 13.*

X.

Quodsi tale Mandatum rei inhonestæ & illicitæ ex-
sequatur Mandatarius, non tantum ipse, sed etiam Man-
dans, ei, qui exinde læsus est, tenetur, non quidem actio-
ne Mandati, sed ex delicto, & uterque unam eandemque
poenam subit, l. 7. §. f. ff. de Jurisd. l. 1. §. 1. ff. de eo per quem
factum &c. l. 11. §. 3. ff. de injur. l. 15. §. 1. ff. ad l. Corn. de Sicar.
Harpr. ad §. 7. Inst. h. t. n. 9. nisi Mandatarius careat dolò,
quo in casu imperitia excusat. all. II. Et sic Mandator cæ-
dis non minus ac Mandatarius pro homicida habetur,
juxta d. l. 15. §. 1. ff. ad L. Corn. de Sicar. & Wesenb. in para-
sicl. ff. eod. n. 13. ibid. Dn. Hahn. *Observation.* sique Manda-
tarius gladio plectendus est, utique & Mandans eadem
poenâ erit afficiendus. Carpz. *Def. Forens. P. II. c. 14. d. 6.*

XI.

Mandatum, nisi gratuitum, nullum est. Nam ori-
ginem ex officio atque amicitia trahit. l. 1. §. f. ff. h. t. Cic.
in orat. pro Sext. Rosc. & si aliquid pro negotii demandati
expeditione datum aut promissum fuit, non amplius erit
Mandatum, sed in aliud genus contractus e. g. Locatio-
nis Conductionis aut Contractus innominati degenera-
bit, ut expressè Justinianus in §. f. I. h. d. l. 1. §. f. l. 6. §. ult.
l. 36. §. 1. ff. eod. l. 22. ff. de præscript. verb. Nihilominus ta-
men honorarium seu remuneratio intervenire potest. l. 6.
pr. ff. h. per illam enim operæ præstitæ non fit æstimatio
& quasi compensatio, ut in locatione, sed potius grati a-
nimi significatio, quâ de causâ Contractus Mandati non
viola-

violatur vel tollitur. *d. l. 6. pr. l. 7. l. 10. S. ult. l. 12. pr. ff. h. l. 13. §. 9. C. de Jud.*

XII.

Committitur Mandatario negotium gerendum, non gestum. Præterita enim frustra mandantur *l. 12. §. 1. ff. h. t. quod si consensus Domini post negotium gestum accedat, Rati habitio illud appellatur. Perinde tamen habetur, ac si mandatum ab initio intervenisset. l. 12. §. ult. ff. de solut. l. 60. de R. J. l. 56. ff. de Jud. l. f. C. ad Sc. Maced. c. 10. de R. J. in 610. Nam & actionem Mandati inter gestorem & Dominum, qui ratum habuit, parit atque producit. *d. l. 60. de R. J. l. 56. ff. de Jud. add. Pacius C. II. qu. 53. Leg. Concil. Ludw. Exerc. XIV. th. 3. lit. E. Struv. Syno. J. C. Exerc. XXII. th. 5.**

XIII.

Dividunt nonnulli cum Wesenbecio Mandatum in Voluntarium & Coactum sive Necessarium. Est autem iis Necessarium Mandatum v. g. præceptum sive jussus Principis & Magistratus, de quo *t. t. C. de Mand. Princ. & Nov. 17. l. 3. l. 19. ff. de Off. pres. l. 131. in f. ff. de V. S. item Parentum & Dominorum, l. 1. & t. t. quod Jussu. Verum posterius minus rectè Mandatum dicitur. Præceptum enim Principis vel Magistratus, nec non Parentum & Dominorum, statim ab initio est necessitatis, jussui enim statim parere cogimur. *l. non videntur 167. §. qui jussu 1. ff. de R. J. Mandatum verò propriè sic dictum ex postfacto demum fit necessitatis. l. 22. §. f. ff. h. t. cum nempe à Mandatario jam susceptum est, ab initio autem liberæ voluntatis fuit, dum ibi cuique liberum est, negotium aliquod gerendum suscipere, vel recusare. l. 4. C. de Obl. & Ad.**

XIV.

Ab Objecto dividitur Mandatum in Generale,
quan-

quando alicui in genere omnium bonorum administratio committitur, l. 58. & seq. l. 63. ff. de procur. l. 6. §. 6. h. l. 25. §. 1. in f. de minor. l. 12. ff. de Pact. Et speciale, quando certares vel negotium gerendum demandatur l. 12. §. 7. ff. b. l. 17. §. 6. ff. de injur. Sæpius autem inveniuntur casus, in quibus Generale non sufficit, sed requiritur speciale, e. g. in petitione restitutionis in integrum, in Transactione, causa compromissi, juramenti delatione & præstatione, & per pluribus aliis, de quibus superflue tradit Mozzius *Tr. de Contr. tit. de Mandato. c. de Divis. mand. n. 11. & seqq.*

X V.

Ratione Finis Mandatum contrahitur quinque modis, quos vide in §. 1. & seqq. *Inst. h. t. l. 2. ff. eod.* (quibus rectè adjici sextum, quando nempe trium personarum gratia Mandatum interveniat, putat Vinnius in *Comm. Inst. §. 3. h. t.*) Inter eos autem difficultate minimè caret tertius imprimis, an nempe rectè fiat Mandatum aliena tantùm gratia, dum Mandantis non interest, ut tertii negotia gerantur. Est autem explorati Juris, nemini actionem competere, nisi ei, cujus interfit. l. 32. ff. locat. §. 18. *I. de inur. stip. add. l. 8. §. 6. ff. b.* ubi expressè Ulpianus; Actionem mandati tunc competere, cum coepit interesse ejus, qui mandavit. Verùm distingvendum hîc erit, an simpliciter nihil interfit Mandantis, & nulla ipsi actio competet. d. l. 8. §. 6. ff. mand. an verò ex post facto aliquid emolumentum ex ista gestione in ipsum redundare possit, & isto casu actio contra eum datur. arg. l. 28. ff. de Neg. Gest. l. 6. §. 4. in f. vid. Hahn, *Observ. ad Wesenb. n. 7. h. t.* Frantzk, *Comment. in ff. n. 41. & n. 49. h. t.*

X V I.

Mandatum solius Mandatarii gratia interpositum, supervacaneum est & sine Effectu contrahitur, cum neque

que actionem neque obligationem inter contrahentes
pariat §. 6. *Inst. h. t. l. 2. pr. ff. eod.* Est enim Consilium ma-
gis quam Mandatum adeoque minimè obligatorium. *d.*
§. 6. l. h. l. 2. §. f. l. 6. §. 5. ff. h. l. 47. ff. de R. J. c. nullus 62. de
Reg. Jur. in 6to. Magn. Carpz. in Decis. P. II. d. 126. n. 3. We-
senbec. paratiel. ff. h. n. 6.

XVII.

Diximus ex Consilio neminem obligari, puta si do-
lus absit. Aliud obtinet primò in Consiliis fraudulentis,
ubi dolus & calliditas intervenit, quæ omninò obligant,
& licet fortè non actione Mandati, tamen de dolo, vel
aliâ sæpe quis tenetur, *l. 47. ff. de R. J. l. 31. ff. de dolo malo.*
l. 2. in f. ff. de proxen. Deinde etiam, quando Consilium
tale est, in quo termini simplicis Consilii exceduntur, re-
ctè Consultor tenetur ei, qui damnum ex isto sensit, &
quidem actione Mandati, modò probare possit is, qui
consilium accepit, quòd principaliter personam Consul-
toris respexerit, nec absque ejus consilio fuisset facturus
id quod fecit. Id quod etiam expressè Ulpianus in *l. 6. §.*
5. ff. mandati affirmat. *Vinn. ad Inst. §. 6. n. 2. 3. h. t. Struv.*
Synt. J. C. h. t. n. 8.

XVIII.

Mandari possunt res Futuræ, Honestæ & Licitæ, de
quibus supra *h. 9. 10. 12.* Quæritur nunc, an etiam de re
incertâ valeat Mandatum? Et respondemus distinguen-
do cum Salycet. in *l. 3. §. 1. h. t. n. 2.* An res & pretium si-
mul incertum sit, & erit inutile Mandatum. *l. 37. h. t. l.*
61. §. 5. ff. de furt. an verò saltem res certa, & pretium seu
quantitas incerta, atque hòc casu mandatum valet, *arg.*
l. 3. §. 1. 2. l. 4. ff. h. t. tandem ubi res incerta, pretium ve-
rò certum, Mandatum itidem subsistit per ea, quæ habet.
Salycet. dl.

B

xix, Man-

XIX.

Mandare & Mandatum suscipere possunt omnes, qui non prohibentur vel Naturâ vel Lege. Inter eas personas, quæ Lege prohibentur, imprimis de Deportato controversi solet, an ipsi liceat mandare? Nos affirmando rem expeditimus per *l. si mandavero 22. §. Is cuius. 5. ff. h. t.* Ubi is cuius bona sunt publicata, mandare potest, & actione mandati acquirat, ex ratione, quod quicquid post publicata, bona acquiratur, non sequatur fiscum. Neque hic textus accipiendus est de Relegato, ut quidam Interpretum cum Gothofredo volunt, siquidē relegati bona minimè publicantur, sed is ea sibi reservat. *l. 1. l. relegatus 18. ff. de interd. & relegat.* sed de Deportato. Facit huc etiam, quod Deportatus retineat ea, quæ sunt Juris Gentium *l. deportatus is ff. de interd. & relegat. l. sunt quidam 17. §. 1. ff. de pœn. l. 7. §. ult. de bon. damnat.* ad quæ spectat etiam Mandatum. *arg. l. 5. ff. de J. & J.* ubi omnes obligationes, exceptis paucis quibusdam qui à Jure Civili demum introducti sunt, Juris Gentium esse dicuntur.

XX.

Neque mulieri jus mandandi denegandum esse videtur *l. 10. §. 6. ff. h. t. l. 1. §. 3. l. 32. §. 1. l. 48. ff. de Neg. Gest. l. 41. ff. de Procur. l. 4. 5. & 9. C. de his qui accus. non poss. it. l. 3. §. 2. ff. de liber. causa & l. 1. §. 1. ff. de appell. recipiend. nisi tortè causam alienam tractet, arg. l. 60. §. 1. ff. h. t.* tunc enim irritum fit Mandatum propter S^Ctum Vellejanum *l. 7. ff. ad S^Crum Vellej.*

XXI.

Eodem modò nusquam prohibetur suscipere Mandatum Mulier per *l. 7. §. 1. de instit. act. l. 3. ff. de Neg. G. & l. 10. §. 6. ff. mand.* modò tale sit, quod personæ ipsius conveniat, nec contineat virile officium, à quo in universum

sum removetur, l. 2. ff. de R. Jur. l. 1. & 2. ff. ad Sc. Vellej.
unde alieno nomine litem exercere nequit. l. 18. Cod. de
Procur.

XXII.

Servus mandare prohibetur in totum, non quidem
naturâ, sed Lege per l. 6. & 7. C. de Judic. l. servum 33. in pr. ff.
de Procur. nullam enim in judicio legitimam personam
standi habet, l. cum prætor. 12. §. 2. ff. de Judic. Facit huc et-
iam l. quod attinet. 32. ff. de R. J. secundum quam servi Ju-
re Civili pro nullis habendi sunt. Quodsi tamen servus
de statu suo litiget, rectè mandat, d. l. servum 33. ff. de pro-
cur. idem dicendum de negotiis peculiaribus, ita tamen,
ut Domino & in Dominum actio propriè dari debeat,
l. servum 33. in pr. ff. de procurat. add. l. si verò 12. §. planè 3. ff. h. t.
Zoes. h. t. n. 5.

XXIII.

Mandatarius negotium sibi demandatum rursus al-
teri demandare & subdelegare posse, constat ex l. 8. §. 3.
ff. h. l. 28. ff. de Neg. Gest. l. si ego. 6. ff. quod vi aut clam. l. 13. C. de
contr. stipul. Hoc autem verum saltem est in Mandatario
extra judiciali l. 1. §. 5. ff. de exercit. act. non verò Judiciali
sive Procuratore, nisi litem jam contestatus, atque adeò
ipsius Dominus factus fuerit, l. 11. in f. Cod. de Procur. c. 1. §.
licet, de Procur. in 6to. l. nulla dubitatio. 23. C. eod. Hodie in
judiciis Procurator alium substituere non potest, nisi po-
testas substituendi expressè ipsi à Domino fuerit concessa.
Magn. Carpzov. Proc. t. 5. art. 5. n. 6. & ex eo Dn. Struv.
Syncl. Jur. Civ. h. t. n. 4. in f.

XXIV.

Mandatarius non tantùm de dolo & lata culpa te-
netur, sed etiam de levi. l. 8. §. ult. ff. mand. l. 11. C. eod. l. 23.
ff. de R. J. imò etiam de levissima l. 13. l. 21. C. h. t. ratio est,

B 2

quia

quia Mandatarius alienum negotium spontè suscipiendo, tacitè videtur promittere, se summam in negotio gerendo operam & diligentiam adhibiturum esse, cum sciat, aliena negotia non nisi exacto officio rectè geri posse. *d. l. 21. C. mand.* Imò contra bonam fidem facit, qui in amici negotio, quod gerendum suscepit, ulla ratione negligens existit. Facit hùc etiam *l. 24. C. de Usur.* ibi: qui negotia gessit, omnem diligentiam præstare debet. vide, Hahn. *in not. ad Wesenb. h. t. n. 10.* Vinn. *ad Inst. h. t. §. 5. n. 2.* *Id. l. 2. quest. select. 52.* Schot *Exam. Jurid. h. t. Perez. in Cod. tit. Mand. n. 9.* Dissentit Zoesl. *in Comm. ff. n. 15. h. t.*

XXV,

Cum Casus fortuiti nulla prudentia humana præcaveri vel averti possint *l. 6. C. de Pign. Act. l. 1. §. 14. ff. de O. & A. l. 18. pr. ff. Commod. l. 52. §. 3. ff. pro soc. l. 41. ff. locat. nemini imputari debent, nam vis divina iis inesse existimatur. l. 24. §. 4. ff. de damn. infect.* cui humana infirmitas resistere nequit, ut ait Cajus in *l. 1. §. 4. ff. de O. & A. it. l. 15. §. 2. ff. loc. cond.* Modò Mandatarius specialiter non promisit, quòd eos etiam præstare velit. Tunc enim non est dubium eum teneri. *l. 8. §. f. ff. h. l. II. l. 13. l. 16 l. 21. Cod. eod.* Obiter hìc illud addo, Mandatarium tempore belli in locà manifestò periculosa missum, rectè recuperationem à Mandante petere pretii rerum suarum, quarum in negotii istius gestione jacturam fecit. Quod æquum est, quia damnum istud propter ipsum negotium mandatum ipsi obtigit. Hahn. *d. l. n. 10.* Mozz. *Tr. de Contr. tit. de natur. mand. n. 24.* Struv. *h. t. n. 12.*

XXVI.

Susceptò mandatò atq; assensu contrahentium super eo utrinque exposito, statim mutua inter eos oritur obligatio. Quoad Mandantem quidem, ut Mandatarium indemnem

demnem servet, ne damnum ex officio suo sentiat *l. 14. l. 15. ff. h.* Quoad Mandatarium verò, ut susceptum Mandatum secundum formam præscriptam ita exsequatur, ne fines Mandati excedat *l. 4. l. 5. l. 22. §. f. ff. h. t. l. 12. C. h.* Cui sententiæ subscripsit Wesenbec. *Paratit. h. t. n. 8.* Sed eam in dubium vocavit Hahn. ad eundem d. h. quando dicit: Mandato planè non convenit, ut statim uterque obligetur, sed alter ex postfacto & accidenti.

XXVII.

Ad persequendum id, quod alter alteri propter Mandatum debet, certæ introductæ sunt Actiones, quarum altera vocatur Directa; altera Contraria *l. 12. §. 7. ff. h. t. §. 2. Inst. de pæn. rem. litig. l. 46. §. 5. ff. de Procur.* De Directa hoc notandum imprimis, quod quando contra plures instituenda venit, quibus aliquod negotium gerendum demandatum est, singuli quidem in solidum obligentur, unius tamen solutione, reliqui libereantur. *l. creditor. 60. §. duobus 2. ff. h.*

XXVIII.

Quamvis autem fines Mandati exactissimè sint observandi, & ubi illi supergressi sunt, nulla actio detur, media tamen sine quibus Mandatum commodè expediri nequit, commissa simul videntur, etiamsi adeò expressè & clarè in Mandato commemorata non fuerint, *arg. l. 62. ff. de procur. l. 2. ff. de iurisd. l. f. ff. de off. ejus. cui mand. est iurisd. l. 5. §. 13. ff. de instir. act. Wesenb. in paratit. ff. h. t. n. 6.* Unde Mandatum habens ad vendendum, videtur etiam illud habere ad pretium recipiendum, *arg. l. 35. ff. de solut. Treutler. D. h. 27. thes. 7. lit. F. ibique Bachov.* Sed hæc saltem in privatis negotiis procedunt: in publicis verò causis, puta legationibus, per alia media negotium con-

ficere, & à Mandati præscripto & formula recedere, consultum non est. Ludw. *Exerc. XIV. th. 4. lit. b.*

X X I X.

Ex jam dictis porrò ista quæstio resultat: Quid Juris sit in Criminalibus & atrocioribus casibus, in quibus fines non adeò observari possunt, e. g. quando mandavit aliquis, ut alteri vulnus infligatur, Mandatarius verò planè occidat? Aliis hìc negativa placet, ex ea ratione, quòd animus occidendi in eo nò sit repertus, *l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de Sic. atq; adeò ab ordinaria poena L. Corn. immunis censi debet. Aliis contra affirmativa magis, per c. fin. de homicid. in 6to. Menoch 2. arbit. jud. quæst. cent. 4. cas. 352. n. 2. Clar. lib. 5. qu. 89. n. 4. atq; ab horum partibus quoque stat Magn. Carpzo v. Pract. Crim. P. 1. qu. 4. n. 13. usque ad 28. it. Perez. in Codic. h. t. n. 7. & alii, Idque etiam meritò, quum nihil intersit, utrum quis ipse occidat, an verò causam mortis dolo malo præbeat per Mandatum *l. 15. §. 1. ff. ad L. Corn. de Sicar. l. 11. §. si mand. ff. de injur. l. non ideò 5. C. de Accus. Wesenb. in Com. tit. ad L. Corn. de sicar. n. 13. N. O. l. 5. pr. ff. h. t. quod fines Mandati diligèter sint custodièdi, quippe quæ restringi debet ad Mandata Contractuum, in quibus solis ejus dispositio locum invenit. Nam in delictis quoque non adeò in potestate Mandatarii est, fines Mandati observare vel custodire, quoniam vulnera ad mensuram infligi nequeunt, neque certæ corporis parti, quæ tamen sæpe vulnus lethale facit. Cæterum quoties alicui delicti perpetratio mandatò imposita est, etiamsi effectui data non sit, nihilominus propter illam iniquitatem arbitrariè Mandantem puniendum esse, affirmat Dn. Carpzo v. d. l.**

X X X.

Vicina superiori quæstio est ista: An tunc etiam
Man-

Mandans ob delictum teneatur, si certò credidit, Mandatarium hoc etiam mandato non interveniente perpetraturum esse. Et dicendum, excusari quidem Mandantem à pœna homicidii Ordinaria, arbitrariè tamen esse puniendum, vid. Menoch. *arbitr. Judic. qu. l. 2. cent. 4. cas. 352. n. 13. & 14.* Quod si verò ignoraverit, vel non crediderit. Mandatarium absque Mandato occisurum esse, tenebitur semper pœna ordinaria, quia animus ac Voluntas, quæ potissimum in delictis consideratur, penes ipsum fuit. Petrus Frid. *de process. L. 3. de continent. caus. c. 16. n. 20.* Bocerus *Class. 4. Disp. 14. th. 26.* Colligitur autem iste, ex indiciis & conjecturis, e.g. si inimicitia capitalis intercesserit inter ipsum & occisum, vel minæ de occidendo, vel præparaciones ad occidendum &c. add. Dn. Carpz. *Pract. Crim. P. 1. qu. 4. n. 31.*

XXXI.

Ostendimus, Mandatarium semper præscriptæ in Mandato rationi ac modo satisfacere debere, nec ipsi licere eum transgredi, usque adeò, ut omne illud, quod ipse præter vel contra Mandatum agit, nullius efficacitæ censi debeat. *l. 14. ff. h. tit. l. 12. C. eod.* Exinde itaque pronum est colligere, quoties in aliquo Mandatarius fines egressus est, nullam ipsi Mandati actionem competere posse, licet etiam conditioni Mandantis ex ea gestione aliquid emolumenti accesserit *arg. l. 5. §. 2. h.* Hoc tamen auxilii ipsi denegari nequit, ut quoties aliquid per contractum e.g. Principali suo acquisivit, liceat illud tamdiu ipsi retinere, donec sumtus in eam rem erogatos, recuperet, ubi summam Mandatò ipsi præscriptam egressus est.

XXXII.

Non impedit Mandatario Actionem Mandati
Con-

Contrariam, utrum feliciter successerit negotium, nec ne,
l. 4. C. h. t. l. 46. §. *licis impendia*. 6. ff. de procur. Sed nihilominus repetit sumtus bonâ fide factos l. 56. §. f. ff. h. l. 10.
in f. ff. de Neg. Gest. si modò debitam diligentiam adhibue-
rit. Perez. in Cod. h. t. num. 12. it. Arn. Corv. in method. Enarr.
Cod. h. t. Imò licet etiam Mandans ipse Mandatum mino-
ribus sumtibus exequi potuisset, nihilominus omnes,
quos erogavit Mandatarius, repetere potest. Cautum
enim est Legibus nostris, Mandatarium, qui bona fide,
executus est Mandatum, nullum damnum sentire debe-
re. l. 15. l. 27. §. 4. ff. h. t.

XXXIII.

Diximus suprâ Thesi XI. Honorarium in Mandato
posse intervenire. Quæritur nunc, quali actione illud
peti possit? Et licet Juris interpretes hac in parte non
convenient, nos tamen in eam descendimus sententi-
am, quòd extra ordinem peti possit, modo ejus nomine,
aliquid certi Mandatario promissum fuerit. l. 6. pr. & l. 7.
h. t. l. 17. C. eod. l. 56. §. pen. ff. h. t. vid. Dn. Hahn. *Obsevat.*
ad Wesenb. n. 12. Perez. in C. h. t. n. 17.

XXXIV.

Mandatum sicuti mutuò consensu & voluntate,
contrahentium perficitur, juxta th. 8. ita quoque eorum
contrario consensu & voluntate distrahitur, arg. l. 5. C. de
O. & A. §. f. I. quib. mod. toll. obl. Imò etiam ad illud dissol-
vendum sufficere potest unius saltem contrahentium de-
claratio de ipsius in posterum neglectu. Atque ubi ea
fit à Mandante, dicitur Revocatio, ubi à Mandatario
Renunciatio vocatur. Sicut autem istam semper oportet
fieri re adhuc integra, & antequam Mandatarius ali-
quid in re mandata gerere cœpit. §. 9. l. h. l. 15. ff. eod. l. 75.
ff. de

ff. de D. N. J. cum alias ipse iustus & laboris pretium
perderet. Ita etiam hæc tum demum locum habet, ubi
integrum jus Mandanti vel per se, vel per alium, rem ad
lubitum explicandi reservatur. *l. 22. §. ult. l. 27. §. 2. h. §. 11.*
Inst. eod. Secus enim si dicamus, Renunciatio iniqua foret.
Excipi tamen debent iustæ causæ, v. g. adversa valetu-
do, inimicitia capitales, inanes rei actiones, aliæque
l. 23. cum ll. seqq. ff. h. t. ob quas impetitus est Mandato
satisfacere Mandatarius, atque adeò illi renunciare co-
actus. Nam ubi istæ adsunt, veniã utique dignæ poni
debent.

XXXV.

Exstingvitur Mandatum Morte tam Mandantis
§. 10. Inst. h. t. arg. l. 6. ff. de Jurisdic. l. 5. pr. ff. de cond. causa
dat. l. 1. §. coepisse. 3 ff. de pollicite. l. 15. C. h. l. 26. l. 27. §. 3. l. 57.
l. 58. ff. h. l. ult. ff. de solue. nisi sit tale, ut non nisi post
mortem Mandantis Effectu potiri queat *l. 12. §. f. h. t.*
quam Mandatarii. *d. l. 27. §. 3. ff. h.* Rationes hujus rei
dari solent istæ (1) quia Mandatum personale est, &
cum persona alterutrius expirat. *l. 8. §. 3. de lib. leg.* (2)
quia Mandatarius suscepit Mandatum gratuito exse-
quendum, amicitia ductus erga Mandantem, in quam
hæres non statim succedit *l. 26. pr. h.* (3) quia Mandans
ad Mandatum exsequendum singularis personæ fidem
& industriam eligit. *l. 57. h. t. l. 35. ff. pro socio.* Quoties
tamen jam ipse aliquid gessit in negotio sibi demando,
atque adeò non amplius res integra est, hæredi ejus in-
cumbit illud effectui dare atque perficere *arg. l. 34. §. 1.*
l. 26. pr. ff. h. t. vid Zoel. Comment. n. 24. h. t. Frantzk. h.
t. n. 99. & seqq. Wesenbec. Paratit. ff. h. t. n. 9.

XXXVI.

Mandatarius si post mortem Mandantis re adhuc
C integra

integra Mandatum exequatur, non habet Mandati
Actionem contra hæredes ejusdem, *arg. l. 26. pr. l. 27. §. 3. ff. h. l. 15. Cod. eod. l. 19. §. 3. ff. de donat.* Quod si verò
ignorans Mandantem decessisse, mandatum fuerit ex-
secutus, non denegabitur ipsi actio, quia nemini justa
& probabilis facti ignorantia damnum afferre debet,
velut ait Imperator *in §. 10. Instit. h. t. l. 26. pr. l. 58. pr. ff. h. l. 9. pr. ff. de Jur. & fact ignor. add. Borcholt. in Institut. ad d. §. 10.*

XXXVI.

Lapsu denique temporis adjecti solvitur etiam
Mandatum, quia id, quod ad certum tempus est con-
cessum, eò elapsò revocatum censetur. *Zœs. Commentar. in Digest. h. t. n. 30.* Sunt & alii modi quibus finitur Man-
datum, de quibus B. L. videre potest *Mozz. in Tractat. de Coner. tit. de Mandato col. 7. per tot.*

XXXVII.

Atque cancellis hisce angustis arduam hanc atque
prolixam Mandati materiam p. t. includere volui. Mul-
ta quidem omissa esse, quæ dici debebant, multaque
accuratius elaboranda fuisse, quæ minus accuratè dicta
sunt, non diffiteor. Sed cum neutrum ob temporis
angustiam ingeniique tenuitatem observare potuerim,
veniam ab æquis Lectoribus, quorum Benevolen-
tiam simul exoro, facile impetraturum me confido,
Gratias interim persolvens DEO Ter Opt.
Max. cui omnes actiones, omniaque studia,
mea, quæ par est animi devotione,
commendo.

FINIS.

Leipzig, Diss; 1666-67

ULB Halle 3
004 792 742

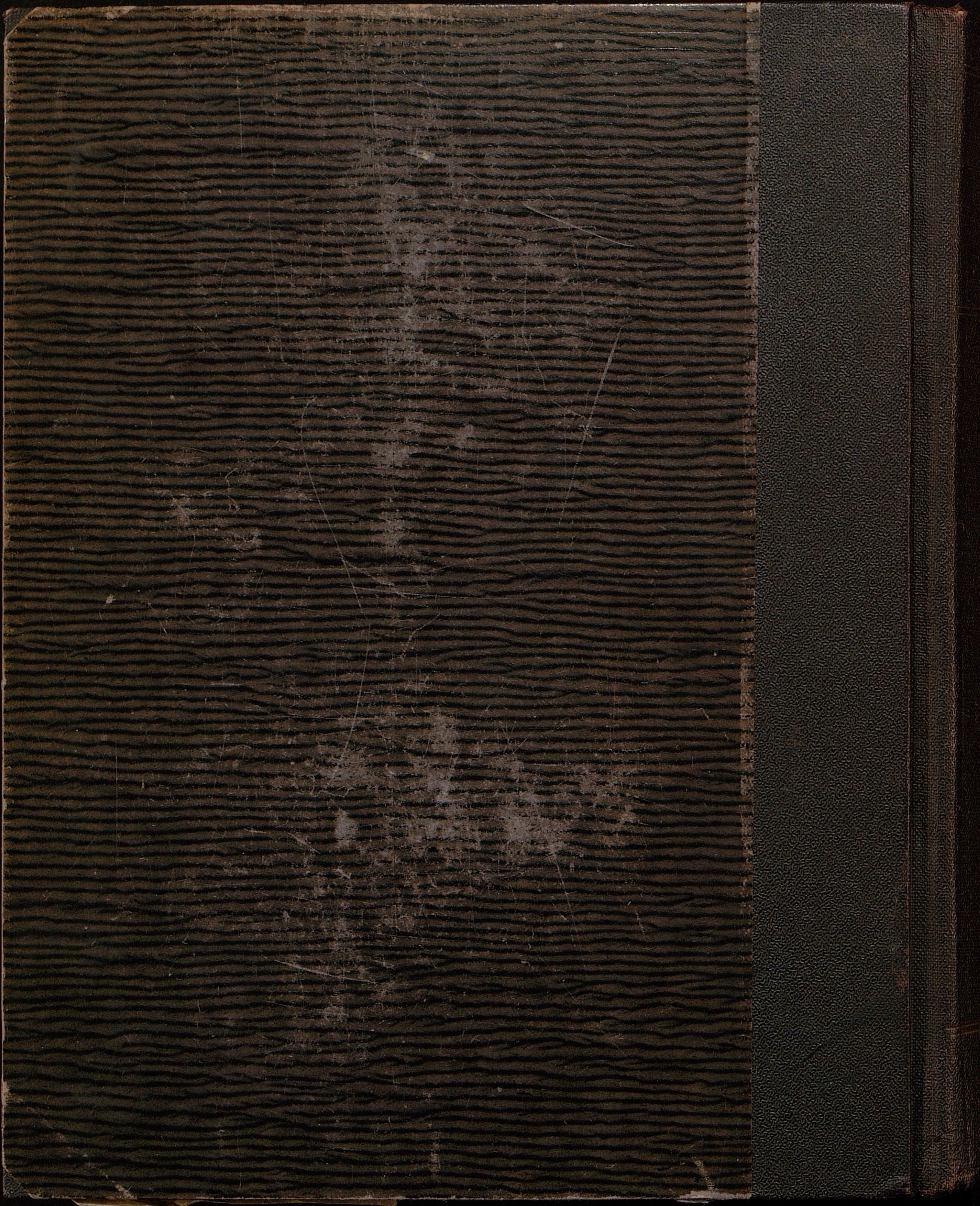
f

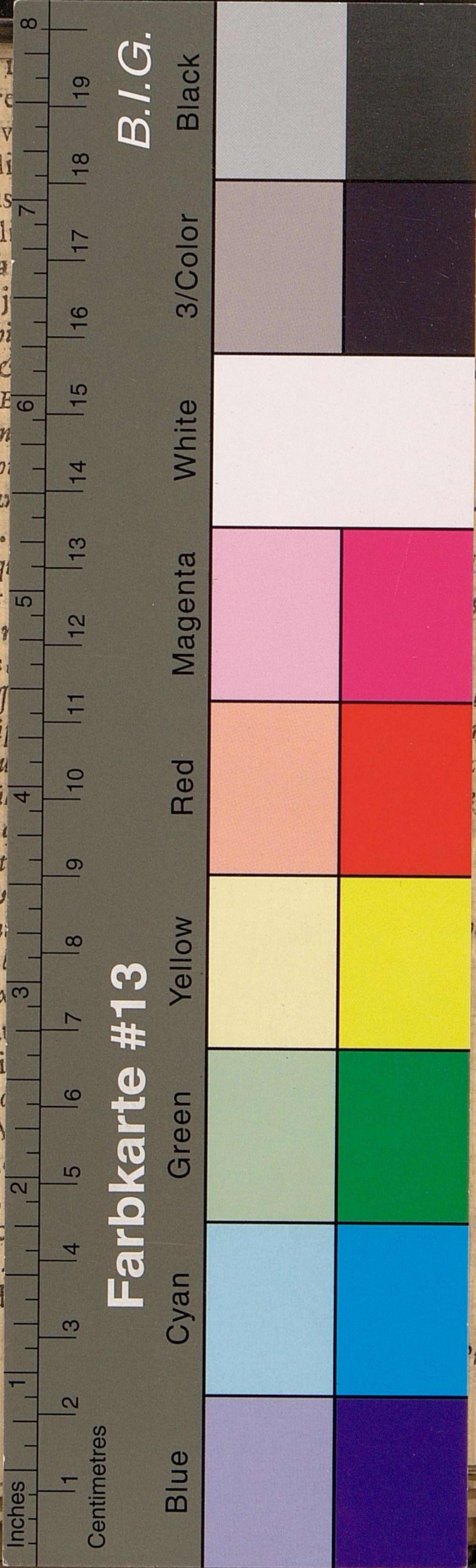
Sb.

Einband beschädigt

V317

B.I.G.

Farbkarte #13

ANNUENTIE S. S. TRIADE

THESES
DE

MANDATO

Indultu & Auctoritate Magnifici atqve Nobilissimi
Jctorum Ordinis in Celeberrima Lipsiensi
Academia

PRÆSIDE
VIRO

Nobilissimo atqve Consultissimo

DN. PAULO FRANCISCO ROMANO
J. U. D.

Patrono ac Præceptore suo atatem devenerando

ad D. 28. Septembr.
ANNO M. DC. LXVI.
H. L. Q. C.
P. P.

AUTOR RESPONDENS
ADAMUS Schweizer
LIPSIENS.

LIPSIÆ
Excudebat TIMOTHEUS RITZSCHUS.